

1. melléklet a helyi hulladékgazdálkodási tervhez

Törökbálint Város Polgármesteri Hivatalának Hulladékgazdálkodási Terve (2011-2016)

MELLÉKLET

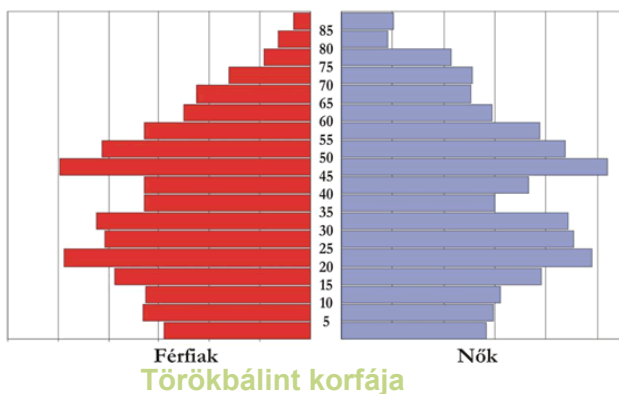
Törökbálint nemzetiségi összetétele (2001)

Magyar	10 236	Modern héber, zsidó	4
Afrikai	2	Német	370
Arab	2	Örmény	3
Cigány, romani, beás	24	Román	27
Görög	9	Ruszin	5
Horvát	7	Rác	12
Kínai	1	Szlovák	29
Lengyel	9	Ukrán	1

Törökbálint vallási megoszlása

Vallás, felekezet	Hívők száma	Hívők aránya
Római katolikus	6075	53,90%
Református	1821	16,10%
Görög katolikus	190	1,70%
Evangélikus	154	1,40%
Többi protestáns	39	0,30%
Többi keresztény	33	0,30%
Baptista	19	0,20%
Az örök világtörvényt hirdető	21	0,20%
Ortodox	16	0,10%
Izraelita	16	0,10%
Más istenhiten alapuló	3	0,00%
Egyházhoz, felekezethez nem tartozó	1173	10,40%
Nem kíván válaszolni	1525	13,50%
Ismeretlen, nincs válasz	193	1,70%

Törökbálint népességének alakulása

Fekvése és közlekedés:

Budapest nyugati határától kb. 15 kilométerre, erdővel borított hegyek között fekszik. Fő vízgyűjtője a Hosszúréti patak, mely a torbágyi erdőben ered, és vize a Dunába ömlik. Közlekedési kapcsolatai nagyon jók. 1964-ta az M7-es, 1977-óta az M1-es autópálya és 1994-től M0-s autót is eléri Törökbálintot. Vasúton a Budapest-Győr-Hegyeshalom vonalon érhető el.

Története:

A honfoglalásig:

A település területén az 1. század előtt kelta eraviscus-ok éltek, akár a közeli kelte Aking (Aquincum területén, pl. a Szent Gellért hegyén), akiket a rómaiak hódítottak meg. A telep (castrum) fejlődése a 2.-3. században, Pannónia útjainak kiépítésével indul meg. A 4. és 5. században különféle barbár törzsek (kvádok, szarmaták, hunok, germán gótok, osztrogótok, majd langobárdok és gepidák) támadásainak eredményeképp a területet éhínség és pestis pusztította, és az itteni települések a népvándorlások következtében egészen a 6. századig eltűnnek. Ezt követően az avarok telepedtek le, akiknek uralma egészen a honfoglalásig (896) tartott.

A középkorban:

Törökbálint nevét Török Bálintról kaphatta, aki a 16. században valószínűleg a csiki völgyre (ld. Csiki hegyek Budaörs felett) néző hegyre épített egy várat. Vagyonát és hatalmát úgy szerezte, hogy - mint annyian mások - mindig próbált a megfelelő uralkodó oldalára állni, és így az ország egyik leghatalmasabb urává vált; életét mégis az isztambuli Héttoronyban fejezte be, az 1550-es években. Sajnos, az 1541-1686 közötti török uralom majdnem minden múltra vonatkozó írást, épületet megsemmisített. A 18. században a település neve német, Groß-Turbal, a szomszédos Torbágytól (Turbal) való megkülönböztetés érdekében. Törökbálint a török uralom után a jezsuiták tulajdonába került (1693), 16. században a katalán Loyolai Szent Ignác katonatiszt által alapított katolikus szerzetesrend nagy erővel látott neki az ország - főleg a magyarországi közép és felsőfokú oktatás - újjáépítéséhez. Az elnéptelenedett vidékre először rácok, majd a Fekete-erdő környékéről alemán ("sváb") telepesek (németek) érkeztek, és a német anyanyelvű lakosság hamarosan meghaladta a rácok létszámát. Ekkoriban (1699) épült újjá a falu barokk stílusú temploma a 15-16. századi gótikus templom maradványaira. A jezsuiták rendjük feloszlásáig, 1773-ig birtokolták a települést. Ekkorra a lakosság 160-ról 31-re csökkent, többek között azért, mivel a helyiek adójára két vármegye is igényt formált.

A 18. században:

A jezsuita rend feloszlása után Mária Terézia Majláth József a középkori erdélyi oláh családból származó királyi kamarai tanácsosnak adományozta a falut, aki lelkesen nekiállt szépítésének. Sajnos, fia nem volt méltó hozzá, mivel apja halála után pénzzavarainak köszönhetően a falut hamarosan elzálogosította, így az a délszláv (Festetíc)származású Festetics (olv. Fesztetics)család tulajdonába került, amelynek legismertebb birtoka a keszthelyi barokk kastély. Festetics Ágoston helyreállította a kastélyt és a templomot és mintaszerűen gazdálkodott, iskolaépítéssel is segítette a községet, és a mágnis család jelenlétével „úri fényt” is kölcsönöztek neki. Kegyúri kötelességeit dícséretesen elköltözése után sem hanyagolta el.

A 19. században:

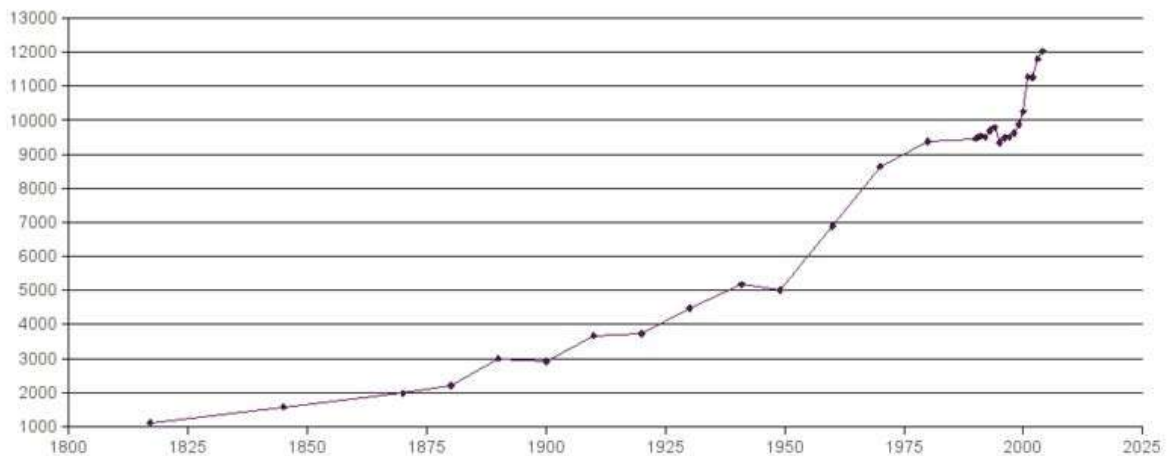
A település fejlődését segítette az 1884-ben átadott Budapest – Újszöny közötti 1-es számú vasútvonal. A település a század végére nyaralóhellyé vált, helyi omnibusz- és bérkocsi járatai voltak. A sváb és a rác lakosság jól megfér egymással, eltérő szokásaik, egyházi és iskolai viszonyaik ellenére. A 20. század elejére a rácok beleolvadtak a német lakosságba. Lassan a

magyar nyelv is terjedni kezdett, egyre többen iskoláztatták gyermekeiket magyar nyelvű iskolákban.

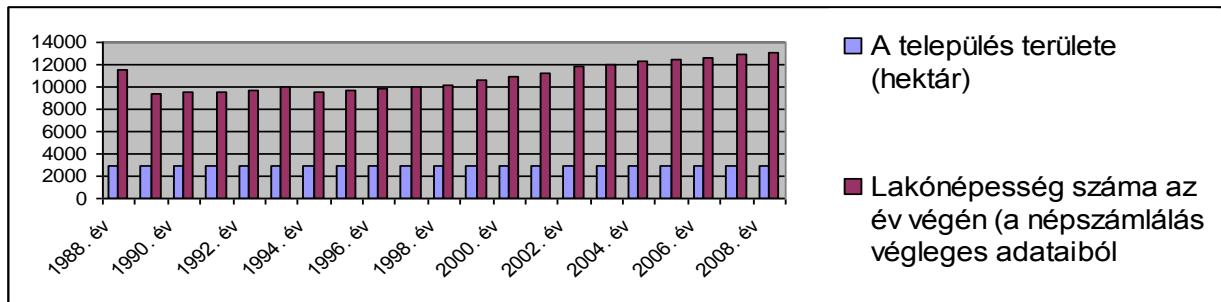
A 20. században:

1900 őszétől a település neve Török-Bálint helyett hivatalosan is Törökbálint lett. A népesség elérte a háromezretet, és a falu jó levegője miatt népszerű üdülőhellyé vált. Szent Budapest közelsége egyre inkább érezhető, 1914-ben megindult a HÉV, eredetileg a budapesti Gellért térig, majd csak a Móricz Zsigmond körtérig, végül az M7-es autópálya építése 1963-ban megszűnt. A főúri kastély tüdőbeteg szanatóriummal alakult, a faluban fiú- és leányiskola is működött, zenekarok és színjátszó csoportok, mozi szórakoztatták az itt élőket. Az idilli képnek a II. világháború vetett véget. A háború után megindult a kitelepítés, és 1946-ban a sváb (német anyanyelvű) polgárok többségét kitelepítették, összesen 2143 embert [1]. Helyükre az Alföldről és a határokon túlról (székelyek) érkeztek betelepülők, ami az addig homogén, közös történelemmel rendelkező lakosságot felváltotta egy heterogén népességgel, amelyen belül a svábok mint kisebbség szerepelnek.

Népessége:

A grafikon a második világháború végéig tartó jelentős mértékű, de lassú betelepedéseket mutatja. Aztán kis visszaesés jelzi az 1946-os kitelepítést. 1946-tól 1990-ig tartó szakasz intenzívebb betelepülésre utal kezdetben, de az is látszik hogy 9400 fő körül az 1980-as években stagnálni kezd a népesség. A 1960-as években 1749 fővel nőtt a település, míg a 80-as években csupán 80 fővel! 1990-től a szuburbanizáció miatt átlagosan évi 176 fővel gyarapodott a község, ami jelentős az elmúlt évtized stagnálásához képest. Legkirívóbb változást Tükör-hegy felparcellázása és családi házas övezetté alakítása volt. Számszerűsítve 2000 és 2001 között 1029 fővel nőtt a település. Ez az egész község tizede! Ebben az időszakban az átlagos évi 76 új lakás helyett, 262 db épült. 2002 és 2003 között további 134 lakás épült.

A mai Törökbálint:

Törökbálint innentől a budapesti agglomeráció része. A hetvenes-nyolcvanas évektől a település kiszolgálta Budapest lakossági igényeit, miközben sokáig nem rendelkezett csatornával, gázhálózattal és telefonhálózattal. Az M7-es autópálya építése miatt a HÉV-csatlakozást 1963-ban megszüntették, forgalmát a 72-es buszjárat vette át. Adottságai és jó levegője miatt ennek ellenére egyre több budapesti család költözött ki a településre és egyre több külföldi állampolgárságú németajkú magánszemély vesz itt ingatlant. Megépült a Depó raktárváros. Az M0-ás körgyűrű melletti bevásárlóközpontban az országban az elsők között létesültek hipermarketek. A település dinamikus fejlődésnek indult, egyik legszebb részén, Tükörhegyen közel 300 új családi ház épült. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a községben a telekárak megemelkedtek. A település a fejlődés ellenére nem veszítette el falusias–kisvárosias jellegét: utcáin járva találkozhatunk (többek között a Faluszépítő Egyesület munkájával) felújított kutakkal, kis parkokkal. Míg nem kapott városi rangot, Törökbálint gazdasági szempontból valószínűleg Magyarország legnagyobb költségvetéssel rendelkező községe volt. (A várossá válásról tartott 2004. évi népszavazáson csak pár szavazattal tért el az „Igen”-ek és a „Nem”-ek aránya). Törökbálint hivatalosan 2007. július elseje óta város.